

DR. P.A. TIELE-STICHTING

Samenwerkingsverband voor boekwetenschap in Nederland en Vlaanderen

Jaarverslag 2024

Den Haag
april 2025

Inhoud

Woord vooraf.....	2
Activiteitenplan	3
A. Vaste activiteiten	3
1. <i>Organisatie fellowshipprogramma</i>	3
2. <i>Ondersteuning van de monografieënreeks BGNB</i>	3
3. <i>Organisatie van de jaarlijkse Tiele-scriptieprijs</i>	3
4. <i>Ondersteuning Stichting Frederik Mullerfonds</i>	4
5. <i>Tiele-dag (voorjaar)</i>	4
6. <i>Tiele-symposium (najaar)</i>	4
B. Nieuwe en incidentele projecten.....	5
1. <i>Herinvulling van de bijzondere leerstoel aan de UvA</i>	5
C. Overige activiteiten.....	5
1. <i>Nieuwsbrieven en website</i>	5
2. <i>Wetenschappelijke Adviesraad</i>	5
3. <i>Vergadering van Aangeslotenen</i>	5
4. <i>Bestuur</i>	6
5. <i>Donateurs</i>	6
6. <i>Sponsors en subsidiegevers</i>	6
Financieel verslag 2024 en Begroting 2025.....	7
1. <i>Toelichting op de financiën per 31 december 2024</i>	7
2. <i>Beknopt overzicht cijfers Tiele-Stichting</i>	8
3. <i>Beknopt overzicht cijfers Frederik Mullerfonds</i>	10
4. <i>Begroting Tiele-Stichting</i>	11
Bijlage 1	12
Bijlage 2.....	13

Woord vooraf

Het afgelopen jaar heeft de Tiele-Stichting verder gewerkt aan het opnieuw instellen van de bijzondere leerstoel aan de Universiteit van Amsterdam – een leerstoel die in het teken zal staan van de vroegmoderne boekcultuur en de vrijheid van het gedrukte woord. Het bestuur kijkt terug op een aantal zeer geslaagde lezingen en netwerkbijeenkomsten die de Tiele-Stichting heeft georganiseerd en bijgewoond.

De Tiele-dag op vrijdag 19 april met als thema ‘Boek, bid en bewonder’ en het Tiele-symposium op vrijdag 29 november met als thema ‘De buitenkant van het boek’ waren een groot succes en brachten verschillende mensen en disciplines uit de boekenwereld samen. Ook was de Tiele-Stichting aanwezig op de International Antiquarian Book Fair wat de bekendheid van de Stichting heeft vergroot bij een nieuw publiek. De excursie naar de Universiteitsbibliotheek Utrecht en de netwerkborrel met oud-fellows zorgden voor interessante gesprekken en nieuwe ideeën.

Het bestuur kijkt ernaar uit om in het nieuwe jaar verder te werken aan de realisatie van de bijzondere leerstoel. Ook steunt de Stichting in het nieuwe jaar opnieuw drie fellows bij hun wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast hoopt de stichting een verdere samenwerking op te kunnen zetten met Vlaamse Aangeslotenen.

In april heeft het bestuur helaas afscheid genomen van bestuurslid Paul Hoftijzer, die twee bestuurstermijnen had volgemaakt en lang betrokken is geweest bij de Stichting, onder dankzegging voor alles wat hij voor de Tiele-Stichting gedaan heeft. Gelukkig is het bestuur inmiddels weer op volle sterkte, met de komst van Trude Dijkstra (Universitair Docent Boekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam).

Het bestuur van de Tiele-Stichting is ultimo 2024 als volgt samengesteld:

Wouter van Gils (voorzitter)
Steven Claeysens (secretaris-penningmeester)
Mirjam Elbers
Nele Hendrickx
Trude Dijkstra (april 2024)
Martijn Nicolaas
Jeroen Salman
Saskia Scheltjens

Activiteitenplan

Het Activiteitenplan van 2024 omvatte (A) vaste activiteiten, (B) nieuwe en incidentele projecten en (C) overige activiteiten.

A. Vaste activiteiten

1. *Organisatie fellowshipprogramma*

In 2024 werden drie fellows gedurende twee maanden financieel en wetenschappelijk ondersteund door de Tiele-Stichting.

In juni is een *call for proposals* uitgegaan voor de fellowships in 2025, met als deadline 1 oktober. Dit resulteerde in 11 aanvragen. Vanwege de hoge kwaliteit van de aanvragen en beschikbare financiële middelen is besloten om wederom drie aanvragen te honoreren. De fellows voor 2025 zijn

2. *Ondersteuning van de monografieënreeks BGNB*

De (Nieuwe) Reeks Bijdragen tot de Geschiedenis van het Nederlandse Boek verschijnt bij Amsterdam University Press, onder auspiciën van de Tiele-Stichting. De redactie, bestaande uit minimaal vier en maximaal zeven personen, selecteert Reeks-waardige titels, redigeert de tekst en verzorgt de fondsenwerving in overleg met de coördinator van de Tiele-Stichting.

De redactie van de BGNB-reeks heeft in 2024 voorbereidingen getroffen voor de uitgave van het proefschrift van Daphne Wouts over de Librije van Enkhuizen in 2025. Verder is de redactie in gesprek over een andere mogelijke uitgave.

3. *Organisatie van de jaarlijkse Tiele-scriptieprijs*

De Tiele-Stichting bekroont ieder jaar de beste scriptie op het gebied van de boekwetenschap in de ruimste zin van het woord. Aan de prijs is een geldbedrag van duizend euro verbonden. Over de toekenning van de prijs beslist de jury. De jury wisselt regelmatig van samenstelling en wordt benoemd door het bestuur van de Dr. P. A. Tiele-Stichting.

De jury bestond in 2024 uit:

- Trude Dijkstra, voorzitter (Universiteit van Amsterdam)
- Tjamke Snijders (Katholieke Universiteit Leuven)
- Jeroen Vandommele (KB, nationale bibliotheek)
- Sandra van Voorst (Rijksuniversiteit Groningen)

De winnaar was Larissa van Vianen (Universiteit van Amsterdam). De jury was onder de indruk van “de toewijding, intellectuele nieuwsgierigheid en diepgaande kennis van de auteur op het gebied van de boekwetenschap.” Van Vianen schreef haar scriptie ter afsluiting van de master Boekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Tijdens haar stage bij het onderzoeksproject

'Visualizing the Unknown: Scientific Observation, Representation, and Communication in 17th century Science and Society' kwam ze voor het eerst in aanraking met de 18e-eeuwse natuuronderzoeker Pierre Lyonet (1706-1789). In haar scriptie volgt ze Lyonet's onderzoek naar onder andere de anatomie van de wilgenhout rups van observatie tot representatie en uiteindelijk publicatie.

In juni is er een nieuwe oproep voor inzendingen uitgestuurd, met als deadline 1 oktober. Dit heeft tot 7 inzendingen geleid. De samenstelling van de jury is gewijzigd en bestaat per 31 december 2024 uit:

- Jeroen Vandommele, voorzitter (KB, nationale bibliotheek)
- Tjamke Snijders (Katholieke Universiteit Leuven)
- Sandra van Voorst (Rijksuniversiteit Groningen)
- Bart Wallet (Universiteit van Amsterdam)

4. Ondersteuning Stichting Frederik Mullerfonds

Het Frederik Mullerfonds staat sinds 2007 onder beheer van de Tiele-Stichting. Het fonds ondersteunt bibliografische en boekhistorische uitgaven financieel, zoals de publicatie van boekwetenschappelijke uitgaven en bijzondere bibliografieën en catalogi.

In 2022 is vastgesteld dat de reserves van het fonds teruglopen. Er is daarom besloten om tijdelijk de subsidieverstrekking te beperken en om het maximaal toe te kennen subsidiebedrag per project vast te stellen op € 1000,-. Daarom is er in 2024 één aanvraag gehonoreerd. Het afgelopen jaar werkte het bestuur aan een campagne om sponsors te werven voor het fonds, door onder andere een oproep te plaatsen in de Boekenwereld. Dit heeft tot een positieve reactie geleid. Het bestuur gaat in 2025 verder werken aan het werven van sponsors.

5. Tiele-dag (voorjaar)

Het thema van de Tiele-dag op vrijdag 19 april was 'Boek, bid en bewonder'. Tijdens de Tiele-dag kwamen Tiele-fellows Thirza Blekendaal en Jeonghun Choi aan het woord over hun onderzoek dat ze in 2023 hebben uitgevoerd. De Tiele-fellows van 2024, Marjolein Hogenbirk en Rozanne Versendaal, mochten vervolgens hun onderzoeksplannen delen in een gesprek met de voorzitter. Helaas kon Tiele-fellow Aafje de Roest niet aanwezig zijn. De middag werd afgesloten met de prijsuitreiking van de Tiele-scriptieprijs.

6. Tiele-symposium (najaar)

Op vrijdag 29 november vond het Tiele-symposium plaats met als thema 'De buitenkant van het boek'. Het symposium heeft veel aandacht gekregen en werd daarom ook goed bezocht. Ook waren er twee podcastmakers aanwezig die een deel van het symposium hebben opgenomen voor hun podcast 'Gek op boeken'. Sprekers waren Irma Boom, Katell Lavéant, Ann Bessemans en Linda Ackermans.

In het voorjaar 2025 verschijnt de aflevering van de podcast 'Gek op boeken' waar delen van het symposium en interviews met de sprekers in zijn opgenomen.

B. Nieuwe en incidentele projecten

1. *Herinvulling van de bijzondere leerstoel aan de UvA*

In 2022 is een hernieuwd profiel opgesteld voor de bijzondere leerstoel aan de Universiteit van Amsterdam. Deze leerstoel is op dit moment vacant. Dit profiel is ter goedkeuring aan de decaan voorgelegd. Op 20 juli 2023 ontving de Tiele-Stichting een intentieverklaring van de decaan: in principe is de UvA bereid om de bijzondere leerstoel Vroegmoderne boekcultuur en de vrijheid van het gedrukte woord te realiseren met de Tiele-Stichting als instellende partij, als aan alle voorwaarden is voldaan. Hierna zijn door het bestuur de eerste stappen gezet voor het realiseren van de financiering. In 2025 wordt verder gewerkt aan het werven van sponsors.

2. *Deelname International Antiquarian Book Fair*

Dit jaar was de Tiele-Stichting voor het eerst aanwezig met een stand op de International Antiquarian Book Fair. Dit is een drie dagen durende boekenbeurs waar grote internationale antiquaren hun boeken verkopen. De stand heeft gezorgd voor veel aandacht voor het najaarssymposium.

C. Overige activiteiten

1. *Nieuwsbrieven en website*

In het voorjaar en in het najaar is een nieuwsbrief verstuurd aan alle betrokkenen bij de Stichting. Beide keren is er zowel een papieren als een digitale versie verzorgd. De sociale mediakanalen van de website werden regelmatig bijgehouden, waardoor de zichtbaarheid van de Tiele-Stichting en het aantal volgers gestaag groeide.

2. *Wetenschappelijke Adviesraad*

Tijdens de jaarvergadering op 19 april waren vijf leden van de WAR (onder wie de voorzitter) aanwezig. Zij gaven nuttige input met betrekking tot de activiteiten en de hernieuwde bezetting van de Bijzondere Leerstoel.

3. *Vergadering van Aangeslotenen*

De bij de Tiele-Stichting aangesloten organisaties en instellingen vormen de Vergadering van Aangeslotenen. De Tiele-Stichting telde in 2024 achttien Aangeslotenen. Mede dankzij hun loyale bijdragen kan de Stichting een belangrijk deel van haar jaarlijkse werkzaamheden verrichten.

Tijdens de jaarvergadering op 19 april waren vijf vertegenwoordigers van een aangesloten organisatie aanwezig. Het conceptbeleidsplan is ook aan de Aangeslotenen voorgelegd waarna enkele vertegenwoordigers het plan van opmerkingen hebben voorzien. Verder maakte Fleur Praal (Universiteit Leiden) deel uit van de selectiecommissie voor de Tiele-fellowships.

4. Bestuur

In april 2024 nam Paul Hoftijzer afscheid van de Tiele-Stichting na het afronden van zijn tweede bestuurstermijn. Het bestuur is hem zeer erkentelijk voor zijn bijdrage aan de Tiele-Stichting. In zijn plaats is Trude Dijkstra aangetreden, docent aan de masteropleiding Boekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Hiermee is het bestuur weer op volle sterkte.

Het bestuur kwam in 2024 vier keer bijeen: op 19 januari, 7 maart, 19 april, 13 september en 29 november. De jaarvergadering vond eveneens plaats op 19 april.

5. Donateurs

De Tiele-Stichting wordt gesteund door donateurs, die in 2024 tweemaal een nieuwsbrief hebben ontvangen (fysiek en/of digitaal) en daarnaast werden uitgenodigd voor de Tiele-dag en het Tiele-symposium. Het aantal donateurs per 31 december 2024 bedraagt 89. Dit is één donateur meer dan vorig jaar. Samen met de Aangeslotenen zorgen ook zij dankzij hun jaarlijkse bijdragen ervoor dat de Tiele-Stichting alle geplande activiteiten kan plannen en uitvoeren.

6. Sponsors en subsidiegevers

De jaarlijkse bijdragen van de Aangesloten organisaties dekken de directe kosten van het bureau. Voor verdere financiering van activiteiten is de Stichting aangewezen op extra middelen.

De Tiele-Stichting verkeert in de gelukkige omstandigheid dat de KB haar kantoorruimte en de nodige kantoor- en vergaderfaciliteiten ter beschikking stelt. Het bestuur van de Tiele-Stichting is de KB voor dat alles bijzonder erkentelijk.

Financieel verslag 2024 en Begroting 2025

Dit financiële verslag beslaat de periode januari tot en met december 2024. Als penningmeester van de Tiele-Stichting trad Steven Claeysens op. De financiële administratie werd bijgehouden door administratiekantoor Jan Bus Podiumzaken.

Het boekjaar 2024 is afgesloten met een negatief saldo van -€470,-.

Het aantal Aangeslotenen in 2024 bedroeg 18. De bijdragen van de Aangeslotenen vormen, samen met die van de donateurs, de basis voor de financiële middelen van de Tiele-Stichting. Het bestuur constateert dat de financiële situatie van de Tiele-Stichting gezond is.

In 2024 bood de Koninklijke Bibliotheek net als in voorgaande jaren huisvesting en kantoorfaciliteiten aan de Stichting waardoor de bureaunkosten laag zijn. De personele kosten bestonden uit de door de Koninklijke Bibliotheek in rekening gebrachte loonkosten van de coördinator mw. A. Koenders.

1. Toelichting op de financiën per 31 december 2024

De exploitatierekening over 2024 toont een nadelig saldo van -€470,-. Dit bedrag is te herleiden tot het organiseren van meer activiteiten (zoals de deelname aan de Antiquarenbeurs) waar meer kosten aan waren verbonden.

Hieronder volgt een beknopt overzicht van de jaarcijfers. Een uitgebreid overzicht is op verzoek via de penningmeester te verkrijgen.

2. Beknopt overzicht cijfers Tiele-Stichting

P.A. Tiele-Stichting

31-12-2024

(bedragen in euro's)

Balans per 31 december 2024 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	<i>31-dec-24</i>	<i>31-dec-23</i>	PASSIVA	<i>31-dec-24</i>	<i>31-dec-23</i>
Vlottende activa			Eigen vermogen		
Voorraad publicaties	1	1	Algemene reserve	<u>75.524</u>	<u>75.994</u>
Vorderingen en vooruitbetaalde bedragen	539	1.666		75.524	75.994
Liquide middelen	<u>80.103</u>	<u>81.608</u>	Kortlopende schulden		
	80.643	83.275	Crediteuren en overlopende passiva	<u>5.119</u>	<u>7.281</u>
				5.119	7.281
Totaal	80.643	83.275	Totaal	80.643	83.275

P.A. Tiele-Stichting

31-12-24

(bedragen in euro's)

Exploitatierkening 2024

LASTEN	2024	2023	BATEN	2024	2023
Bureau- en projectkosten			Subsidies en contributies		
Personele kosten	19.267	22.240	Bijdragen donateurs	1.315	1.490
Materiële kosten			Bijdragen aangeslotenen	24.250	24.250
Publiciteit	647	1.139	Bijdragen sponsors	0	1.700
Bureaunkosten en administratie	1.074	822		25.565	27.440
Activiteiten en subsidies	4.046	3.437	Financiële baten		
Overige kosten	1.085	792	Interest	84	514
	26.119	28.430		84	514
Exploitatiesaldo					
Batig (+) of nadelig (-) saldo	-470	-476			
	-470	-476			
Totaal	25.649	27.954	Totaal	25.649	27.954

3. Beknopt overzicht cijfers Frederik Mullerfonds

Stichting Frederik Mullerfonds**Staat van baten en lasten over 2024**

	2024	2023	2022
	in €	in €	in €
Baten			
Rente	169	107	2
Subsidies	0	0	2.160
Giften	1.500	500	600
	<u>1.669</u>	<u>607</u>	<u>2.762</u>
Lasten			
Bankkosten	204	205	182
Bijdragen publicaties	2.000	2.500	14.281
	<u>2.204</u>	<u>2.705</u>	<u>14.463</u>
Saldo	-535	-2.098	-11.701

Overzicht uitgekeerde bijdragen:

	in €
Amsterdam University Press	1.000
St. Laurens Janszoon Coster	1.000

Vermogensopstelling

	in €
Verloopstaat vermogen 2024:	
Vermogen op 01-01-2024	12.984
Te ontvangen rente	-169
Exploitatiesaldo 2024	<u>-535</u>
Vermogen op 31-12-2024	12.280
Specificatie vermogen 2024	
ABN AMRO Ondernemersrekening	2.630
ABN AMRO Vermogensspaarrekening	<u>9.650</u>
Vermogen op 31-12-2024	12.280

4. Begroting Tiele-Stichting

BEGROTING 2025

BATEN

Bijdragen donateurs	2.000,00
Bijdragen aangeslotenen	24.500,00
Bijdragen sponsors	1.000,00
Opbrengsten verkoop publicaties	0,00
Overige baten	0,00
Totale baten	27.500,00

LASTEN

Personele kosten	14.000,00
Fellowvergoeding	8.000,00
Materiële kosten	
- Publiciteit	1.000,00
- Bureaunkosten en administratie	1.000,00
- Activiteiten en subsidies	3.000,00
- Overige kosten	500,00
Totale lasten	27.500,00

Bijlage 1

Lijst van Aangeslotenen per 31 december 2024

Bibliotheekstelsel

Boekwetenschap, Universiteit van Amsterdam, Leerstoelgroep

Book and Digital Media Studies, Universiteit Leiden, Masteropleiding

CB (Centraal Boekhuis)

Huis van het boek

KB (Koninklijke Bibliotheek)

Koninklijke Boekverkopersbond

KVB (Koninklijke Vereniging van het Boekenvak)

Mediafederatie

NBV (Nederlandse Boekhistorische Vereniging)

Nederlands Genootschap van Bibliofielen

Vereeniging van Antiquaren (NVVA)

Stichting Lezen

Universitaire Bibliotheken Leiden (UBL)

Universiteitsbibliotheek Universiteit van Amsterdam (UBA)

Universiteitsbibliotheek Universiteit Utrecht (UBU)

Universiteitsbibliotheek Vrije Universiteit Amsterdam (UB-VU)

Radboud Erfgoed, Radboud Universiteit Nijmegen (RU)

Vereniging van Antwerpse Bibliofielen (VABib)

Bijlage 2

Samenstelling Bestuur, Wetenschappelijke Adviesraad, Bestuur Stichting Frederik Mullerfonds en Bureau in 2024

Bestuur Dr. P.A. Tiele-Stichting

Dr. W.J. van Gils, *voorzitter*

Dr. S.A.A. Claeysens, *secretaris-penningmeester*

Drs. S. Scheltjens

Prof. em. dr. P.G. Hoftijzer (tot 19-4-2024)

Dr. J.L. Salman

Dr. M. Elbers

M. Nicolaas

N. Hendrickx

Dr. T. Dijkstra (vanaf 19-4-2024)

Wetenschappelijke Adviesraad

Prof. em. dr. A.H. van der Weel, *voorzitter*

Prof. dr. J.A. Baggerman

Prof. em. dr. J.A.A.M. Biemans

Prof. dr. J. Boter

Dr. S.A.A. Claeysens

Prof. dr. A.A. den Hollander

Prof. dr. F.J.M. Huysmans

Prof. dr. K.J.P.F.M. Jeurgens

Prof. dr. E.A. Kuitert

Prof. dr. I. van Renswoude

Prof. dr. B.J. Vannieuwenhuyze

Bestuur Stichting Frederik Mullerfonds

Dr. W.J. van Gils, *voorzitter*

Dr. S.A.A. Claeysens, *secretaris-penningmeester*

Drs. F. Muller

Bureau

A. Koenders, *coördinator*